

Cuprins

UN PEDAGOG DE ȘCOALĂ NOUĂ.....	5
JUSTIȚIE.....	20
GROAZNICA SINUCIDERE	
DIN STRADA FIDELITĂȚII.....	25
PROCES-VERBAL	38
C.F.R.....	44
HIGH-LIFE	51
MITICĂ	57
AMICI.....	64
FIVE O’CLOCK.....	72
ATMOSFERĂ ÎNCĂRCATĂ	79
TEMPORA... ..	86
1 APRILIE.....	91
O ZI SOLEMNĂ	97
DE ÎNCHIRIAT	105
D-I GOE.....	111
LA MOȘI.....	119
SITUAȚIUNEA	125
ÎNTÂRZIERE	131
AMICUL X... ..	137
TREN DE PLĂCERE	143
ULTIMA ORĂ!... ..	153
PETIȚIUNE.....	160

MICI ECONOMII...	168
ULTIMA EMISIUNE...	175
O LACUNA...	181
INSPECȚIUNE	188
CADOU...	200
ART. 214...	206
DIPLOMAȚIE	224
BÛBICO...	230
CĂLDURĂ MARE	238
LANȚUL SLĂBICIUNILOR	244
VIZITĂ	250
DUMINICA TOMII	256
METEAHNĂ...	263
IDENTITATE...	268

UN PEDAGOG DE ȘCOALĂ NOUĂ

D. Mariu Chicoș Rostogan, distinsul nostru pedagog absolut și-a început cariera printr-o memorabilă conferință didactică.

Vom da aci mai la vale conferința în rezumat, apoi câteva note, luate după natură, despre activitatea în *praxă* a eminentului pedagog.

Trebuie prealabil să spunem că d-sa, totdeauna înainte de *e* și *i* pronunță pe:

n ca *gn* franțuzesc,

t ca *k*,

de ca *gh*,

g ca *j*

c ca *ș*.

Aceasta pentru ușurarea citirii citatelor din vorbirea d-sale pe cari voim să le transcriem pe cât se poate cu pronunțarea lor originală. Cititorul va suplini părțile din cale afară originale, pe cari ne-a fost prea greu să le transcriem exact ca de ex. *gn* și *ğ*

1. CONFERINȚĂ

„Onorat aughitoriu,

Vom căuta să ne roskim astăzi ghespre metoda ghe a prăda grămakica în jenăre și apoi numai doară ghespre metoda intuikivă și ghespre răspunsurile neapăra-ke, neșăsitake ghe lojica lucrului, amăsurat inkelijinții școlerului!”

Așa începe d. conferențiar. Cui nu a asistat la conferența aceasta trebuie să-i spunem că pedagogul pune întrebările și presupune și răspunsurile. Așa că urmarea, deși s-ar părea o conversație între pedagog și școlar, este însuși corpul conferinței. Iată rezumatul acestei superioare opere didactice.

Urmează conferențiarul:

Pedagogul: No! ce-i grămakica?

Școlerul: Grămakica iaște...

Pedagogul: No că-z ce iaște? că-z doar nu iaște vun lucru mare.

Școlerul: numai apoi se reculeje și răspunghe: grămakica iaște o știință ghespre cum lucră limba și lejile mai apoi la cari se supune aceea lucrare, ghin toake punturile ghe veghere.

Pedagogul: Bravo, mă! prostovane! (îi zic așe doară nu spre admonițiune, ci spre înghemn și încurajare). No, acuma, spune-ne tu numai cum se împart substankivele? Școlerul, la întrebarea aceasta a mea doară, musai să răspunză, neșăsare, amăsurat priceperii și rățiunii sale:

Școlerul: În substankive care se văd și substankive cari nu se văd – reșpeckive concreke și abstracteke!

Pedagogul: Apoi merem mai gheparte pe ogorul pedagogic și punem cheskiunea doar:

Ați auzit voi, copii, ghespre jăn? Ce iaște jănul?

Școlerul răspunghes: Jănul e cumu-i lucru: masculin, femenin și ekerojen au neutru, reșpeckive ghe bărbat, ghe femeie și ghe ce nu-i nici bărbat, nici femeie.

Pedagogul: Exemple doară...

Școlerul: apoi musai se exprime astfel:

Calul îi substankiv masculin; iel se schimbă în iapă, ș-apoi ghevine femenin.

Pedagog[ul]: No! dar neutru?

Școlerul: (inoțent cumu-i, el nu poake da exemplu aghecvat; eu, pedagogul, atuncia-s gata să-i dau ilustrățiunea keoriei)...

Pedagogul: Neutru! Neutru mai apoi, dacă-i calul masculin și iapa feminină, neutru-i catârul, carele nu-i nici cal, nici iapă, nici măgar, nici cal: e catâr, aghică corșitură, ghe îmbele jenuri, și mai gheparke pentru aceea se konzultă zoologhia, care-i o altă știință naturale, și doară *naturalia non sunt turpia!*...¹

După aceea doară, școlerul musai să fie, în rațiunea sa puerilă, eghificat pe gheplin ghe jănurile tuturor substankivelor.

Vine numai dup-aceea cheskiunea makemakică... Spune-ne tu doră, Bârsăscule! (zic eu școlerului) ce înțăleji tu prin curbă, o linie curbă?

Școlerul: Care nu-i ghireaptă..

¹ Cele firești nu sunt rușinoase!... (adagiul latin).

Pedagogul (zâmbind cu bunătate): No! care nu-i ghireaptă! bine! da' cumu-i, dacă nu-i ghireaptă?

Școlerul mai apoi vine la aceea înduplecare a rațiunii că musai va să răspundă minken:

E o linie oablă, oablă, care mere și mere și mere și iarăși se-ntoarce ghe unghie a purces.

Pedagogul (jucându-și serios rolul): Bine! răspuns limpeghe! chiar!¹ reșpeckive esact... No acuma, spune-ne cine au invăntat numerele?

Școlerul acum după memorare numai, căci memoria e, cum zice Tubinghen, pur animală, răspunghe ca animalul: numerele pare, reșpeckive cele cu soțiu, le-au invăntat Pitagora, iar mai apoi cele impare, reșpeckive cele fără soțiu, le-au invăntat Eratoskenes!

Bravo!

Cum veghe, onoratul aughitoriu, toake răspunsurile școlerului după metoda intuikivă moghernă sunt neșesitate prin lojika lui, proprie vorbind născândă, dar completaminke formată printr-o educățiune aghecvață cercustanțelor, probăluice ca gherivând ghin natura noastră, carea lucră pe cum e mânată mai gheparke.

Într-o viitoare conferență, vom cuvânta apoi ghespre această natură iarăși în aplicațiunile sale în raport cu pedagogia, cu beserica și cu ișcoala!

(Aplauze. A doua zi, pedagogul nostru este numit în slujbă profesor «he pedagogie în jenăre și ghe limba makernă în șpeția» Să-l vedem la lucru).

¹ Clar.

2. O INSPECȚIUNE

Profesorul: Că-z onorat domnul inșpectore va bine-voi doară un momânt să asculke aplicățiunea metoaghii intuikive.

Inspectorul se așează, scoate carnetul și condeiul și ascultă.

Profesorul: Mă! prostovane! tu ala ghe colo... Spune-ne tu doară: ce iaște ființă și ce iaște lucru, mă?

Elevul: Lucrul, dom'le, este care nu mișcă, și ființă pentru că mișcă!

Profesorul: No! dar ornicul meu... prostule! ființă-i ori lucru?

Elevul: E lucru, dom'le!

Profesorul: Că-z doar mișcă, mă! auzi-! (*bagă ceasul în urechea elevului*).

Elevul (ferindu-se): Da, dar daca nu-l întoarcem, nu mișcă.

Profesorul (satisfăcut): Bravo (*cătră domnul inșpector*): Ş-apoi doar ăsta-i ghintre cei meghiocri... Bine! (*Elevul trece la loc.*) Tu, mă! ălălant ghe lângă el... Căke picioare are boul, mă?

Elevul: Patru, dom'le!

Profesorul (vesel): Ei, pe dracu! că-z doar n-o să aibă șăpke!... Şi ce e boul cu patru picioare? lucru ori ființă? Ha?

Elevul: Ființă, dom'le!

Profesorul: Dar masa ființă-i?

Elevul: E lucru, dom'le!

Profesorul: No! că-z n-are și ea patru?

Elevul: Da, dar nu se mișcă, dom'le!

Profesorul (și mai vesel): Ei! pe dracu! să se miște... poake doară că cu șpirikismus!

Inspectorul (tușește tare și caută să schimbe vorba): Mă rog, cum îl cheamă pe elevul acesta?

Profesorul: Anibal Ionescu.

Inspectorul: Răspunde bine.

Profesorul (cu siguranță): Că-z ăsta-i ghintre cei bunișori!... No! la gheografie acuma... Mă! tu ghe colo... Spune-ne tu doară toake ștakele Europei.

Elevul: Franța, dom'le.

Profesorul: Franția, bine!

Elevul: Anglia, dom'le.

Profesorul: Iaște!

Elevul: Germania, dom'le.

Profesorul: Ghermania.

Elevul (se pornește repede – Profesorul dă din cap afirmativ la fece nume de stat cu satisfacție și cu mândrie): Elveția, Rusia, Suedia, Italia, Belgia, Olanda, Turcia, Bulgaria, România, Serbia, Muntenegru și Grecia... dom'le!

Profesorul (încruntându-se): Și apoi mai care, mă?

Elevul: Atâtea, dom'le!

Profesorul (începând să scrâșnească): Dar, Șpania, mă?

Elevul (intimidat): Și... Șpania, dom'le!

Profesorul (mai aspru): Dar Șpania, ungh-e-i Șpania?

Elevul: ...?!

Profesorul (magistral): Șpania-i lângă Portocalia, mă boule, și vițaversa!

Elevul (aiurit): Și... Spania și Portocalia, dom'le!

Profesorul (din ce în ce mai sus): Și mai care?

Elevul (pierdut): Virțăvercea, dom'le!

Profesorul (indignat): Nu Vițăvercea, mă! Dăni-marca, mă! Dania, mă! (*Șoptind amenințător printre dinți*): Dania tatână-tău! (*Energic*): Merji la loc, boule!

Elevul pleacă obidit la loc.

Inspectorul (conciliant): Ei, oricum, tot a știut destul de bine.

Profesorul (încă fierbând de ciudă): Pe dracu! știut! Traiane Ghiorghiescule! Vină tu... Spune-ne tu doară, s-audă și onorat domnul inspector: dacă sunt în lume apoi căke le veghem doară, cine le-au făcut pe toake?

Elevul (sigur): Natura, dom'le!

Profesorul (zâmbind cu bunătate filozofică): Ei, pe dracu, Natura!... Dar pe Natura aia cine au făcut-o, mă prostovane?

Elevul: Dumnezeu, dom'le!

Profesorul: Dar vezi bine că Dumnezeu, că-z doar nu tată-tău și mumă-ta!.. No! acuma... noi, românii, musai doară să șkim pe cum că: ghe unghe ne trajem noi?... ghe unghe?... spune!

Elevul (energic): De la Traian, dom'le!

Profesorul (făcând cu ochiul inspectrului, care stă în admirație): Și cine era Trăian?

Elevul: Era un om bun!

Profesorul (emoționat): Bun, drăguțul ghe el! zic zău lui Dumnezău, bun!.. Și cu cine s-au bătut el?

Elevul brav: Cu turcii!

Profesorul (râzând cu mult chef): Pe dracu! Că-z unghe erau turcii până atunci în Europa... Mai târziu

doară apoi s-or ghescoferit turcii... (*Puternic*): Cu da-cii, mă!

Elevul (mai brav): Cu draci!

Profesorul: Că zău lui Dumnezeu că cu draci s-o bătut!... Dar mai apoi, Ștefan cel Mare și Michaiu Bravul cine au fost?

Elevul (mândru): Ei erau oameni buni.

Profesorul (aproband cu tărie): Buni, mă!... și s-au bătut...

Elevul (cu multă mândrie națională): Cu draci!

Profesorul (entuziast): Cu draci! zic zău lui Dumnezeu!... Merji la loc!... Bravo, prostovane! (*Către inspector, care e transportat*): Că-z ăsta doară iaște un școler emininke!

Inspectorul: Are și mult talent!

Profesorul (cu siguranță): Ei! pe dracu, talent! că-z talent nu-i doar ghe vreo samă! asta-i lucru anticvat... Cu metoaghele mogherne doară, totul zace numai în aplicățiune!... No! la muzică acuma... Spune-ne, Popăscule: ce-i muzica?

Elevul: Muzica este care cântă, dom'le.

Profesorul (nemulțumit): Nu așa, loază! Nu cuvânta doară ca râtanii... vorbește ca școlerii. Dă-ne tu numaignecât ghefiniția chiară și aghecvată!

Elevul: Muzica este...

Profesorul Ce?

Elevul: Este când...

Profesorul (foarte nemulțumit și repetând definiția): Muzica iaște aceea care ne gâghilă urechile într-un mod plăcut... (*pântre dinți, aparte, școlarului*): Ia sama doară să nu ți le gâghil eu ție într-un mod neplăcut! (*Se aude clopotul de ieșire*).

Inspectorul (se ridică; copiii fac și ei ca inspectorul): Domnule profesore, sunt foarte mulțumit. Metoda dumitale e admirabilă...

Profesorul (tâindu-i vorba cu mândrie): Că-z asta doar e metoada lui Peștaloțiu!¹

Inspectorul (urmând): ... și zelul dumitale vrednic de laudă... (*Către elevi:*) Voi, băieți, căutați a profita de știința bunului vostru profesore și nu uitați că de la voi așteaptă mult patria, România, pentru viitor!

Profesorul (conducând cu multe reverențe pe inspector și încântat de rezultat): Că-z eu ce e tot spun boilor, onorat domnule inșpectore?... Apoi dacă-s porci și n-au ghestulă aplicățione!

3. AJUNUL EXAMENELOR

Profesorul: No! mâne apoi începem doară! Câți ghintre voi au ștuduit, or mere mai gheparke; câți au fost putori și n-au ștuduit, trebuie că rămân repekinți. Acuma doar numai să vă muștruluiiesc că cum să fiți la aceea înălțime la carea caută a fi școlerul întrucât privekte educaționea prințipială, respective la o con-duită exămplară față ghe azistenții care vor fi ghe față. (*Către un școlar din fund:*) Închighe gura, boule, că-ți întră musca. (*Băieții râd*). Silențium!² Școlerul caută să fie curat îmbrăcat...

¹ Pestalozii.

² Tăcere Gat.).

Școlarul Ionescu: Mie mi-a făcut mama haine nouă, dom'le.

Profesorul: Ei! mă-ta! că-z doară nu era să ți le fac eu! (*Râsete.*) Silențium, măgarilor! Educațiunea prințipială mai apoi ne obligă la respect cătră cei mari, și la înfățișare moghestă, care iaște ca un *ghecorum*¹ al juneții... (*Răspicat și sever:*) Că pe carele îl voi veghè că rânjaște, ori se zbenGUIAște, apoi minken acelui măgar i-oi lunji eu urechile... măcar de-ar fi ficior ghe Erzherzog²!...

Școlarul Popescu: Dom'le, tata a zis că să-i spui de câte ori ne tragi de ureche, ca să vorbească la Cameră.

Profesorul (cu ton de mângâiere): Că-z astea nu le-am spus pentru kine. Pe kine doară ke cunosc ca un școler emininke... Le-am spus numai pântru porcii eilanți!... No! acuma să probăluim căke o țără ghin makerie... Popăscule! (*O plesnitoare și-apoi alta și-ncă una pocnesc în zidul din spatele profesorului; acesta sare în sus speriat.*) *Hoghi a fene eghemek!*³ Cine a fost porcul și măgarul...? (*Toată clasa râde.*) Cine?... Minken musai să aflăm cine nu a știut respectul? (*Fierbe de ciudă.*)

Mai mulți școlari: Popescu, dom'le!

Profesorul: Popăscu? Nu se poake... Popăscu doară-i un școler emininke.

Școlarii: Popescu, dom'le!

Profesorul: Acela care mai face asta, lasă-l apoi doară... Popăscule... dacă cineva ke-ntreabă să-i spui

¹ Decorum (lat.) – podoabă.

² Arhiduce (germ.).

³ Ocară în limba maghiară.